

Mərkəzi Asiyanın tam mərkəzində yerləşən Qazaxıstan Respublikası dünya kinosunda daha bir yenilik etdi. Buna qədər isə, "Monqol", "Köçəri" filmləri ilə dünyanı mat qoya bilmişdi. Filmlər birbaşa prezident Nursultan Nazarbayevin xeyir-duası ilə xarici rejissorlara sifariş edilmişdi. Deməzdim ki, Qazaxıstandakı rejissorlar istedadsızdır. Lakin dövləti qarışıq dünyanın global problemləri və çağırışları içərisində keçmiş və tarixi ilə təqdim etmək üçün kino çox təsirli vasitədir. Nursultan Nazarbayev bunu da bacardı. Rusiya hökuməti Qazaxıstanın tarixinə istehza edəndə, dünyanın tanınmış rejissorları ilə birlikdə "Qazax xanlığı", "Tomris", "Amre" filmlərini ekranlaşdırdılar.

Bu il noyabrın 5-də VII Asiya Dünya Kinosu Festivalında "Qazax. Qızıl adamın hekayəsi" sənədli bədii filmi amerikalıların təqdimatında əsas elementlərdən biri sayılıb. Qalib filmlər arasındadır.

Filmin rejissoru məşhur amerikalı kino ustası, ssenarist Oliver Stoun və Ukrayna əsilli möhtəşəm və tarixi filmlər müəllifi, rejissor İqor Lopatyonokdur.

İki gün əvvəl Qazaxıstanın Azərbaycanadakı səfirliyi kino-

Qızıl adamın haqqında film kimi Film...

məqamlarını filmləşdirib. Özü də necə bir film... Film kimi bir film...

Suallar açıq. Cavablar açıq. İstər ailə həyatı, istər ailəsində korrupsiyaya qurşanmış adamlar haqqında o qədər açıq danışır ki... Və böyük qızı Dariqa Nazarbayevyanın həyatında baş verənlərə təəssüfləndiyini

rətlənir... Onu bir də yenidən kəşf edirsən.

8 bölümdən ibarət olan filmin hər bölümün başlanğıcında Qazaxıstanın ucsuz-bucaqsız çöllərinin üzərində, mavi səmalarında müxtəlif rəqslərdə bir qartal uçaqraq ekrana gəlir... Gözəl tapıntıdır.

Bilgə Nursultan Nazarbayev əli və başı qanlı Mixail Qorbaçevdən danışanda onu sevmədiyini də qeyd edir. Bunun əvəzində Boris Yeltsinlə olan dostluğundan sevgi və məhəbbətlə, əsl dost kimi danışır. MDB-nin yaranması haqqında Belovejsk şəhərində imzalanmış Deklarasiyaya aydın-

lıq gətirir. Sovet İttifaqı Mərkəzi Komitəsində necə böyük nüfuzlu malik olduğunun şahidi olursan.

İlk dəfə nüvə silahından 29 avqustda necə imtina etdiyini, bütün böyük güclərin ona qarşı olmasına baxmayaraq, təkbaşına belə bir qərarı verdiyini və xalqını böyük bir bələdan qurtardığını qeyd edir.

O, həm sözünü deyə bilən, həm də sözünün ağası olan bir kişidir.

Nursultan Nazarbayevin özünə məxsus olan bu mərdanə keyfiyyətlərini Oliver Stoun və İqor Lopatyonok elə ustalıqla lentə alıblar ki, tamaşaçıya yalnız heyrlənmək qalır. İstər Rusiya, Çin və Amerika ilə dövləti münasibətləri elə in-

ründə tapılan Qızıl adam artefaktı.

Film ekranda canlandırıldıqca, yaddaşıma vərəqləyirəm. Burada danışılanların əksəriyyətini mən "Nursultan Nazarbayev: Həyatı" kitabını tərcümə edərkən oxuyub, yaddaşıma qızıl səhifəsinə yazmışam. Bu kitaba görə də Nursultan Nazarbayevin imzası ilə Qızıl rəngində medal da almışam.

Dünən fərqli bir gün yaşadım. "Qazax. Qızıl adamın hekayəsi" filmi yaddaşıma yazılan, əhval-ruhiyyəmi dəyişən bir film oldu.

Bir həqiqəti unutmamaq olmaz ki, bütün zamanların və dövlətlərin tarixlərini bəzən uzaqdan gətirilən tarixçilər doğru yazır-

Aida Eyvazlı Göytürk

rejissor İqor Lopatyonokun iştirakı ilə "Nizami" Kinoteatrında həmin filmin təqdimatını keçirdi.

Bilirsinizmi film kimdən bəhs edir?! Türk tarixinin Qızıl adamı, Elbası Nursultan Nazarbayevdən. Yox, bəhs etmir. Hər iki dünya şöhrətli məşhur rejissor Nursultan Nazarbayevin öz dilindən danışdığı həyatının maraqlı və tarixin səhifəsini dəyişən, tarixi dəyişən, qazax xalqını yoxdan var edən

də qeyd edir.

Elbası Nursultan Nazarbayev uşaqlığından danışarkən deyir ki, "atam mənim oxumağıma razı deyildi. İstəyirdi ki, əkində-biçində ona kömək edim..."

Fəhləliyindən Kommunist Partiyasındakı fəaliyyətinə qədər, Qazaxıstanın Müstəqilliyindən bu gününə qədər imzaladığı və açdığı bütün tarixləri elə gözəl, elə diplomatik bir üslubda danışır ki... İnsan hey-

cələyir ki... Diplomatik gedişlərinə Şərqi inçə məsələ olduğunun və bu böyük starteqi olduğunun fərqi olursan.

Film həm də ona görə maraqlıdır ki, istedadlı rejissorlar hunlardan, saklardan bu tərəfə gələn tarixi də Nursultan Nazarbayevin öz dili ilə səsləndirirlər.

Filmin sonunda Qazaxıstanda Almatı şəhərinin yaxınlığında tapılan Qızıl adam heykəlinə bəhs olunur. Və ekrana iki Qızıl adam gəlir. Biri bu günümüzdə bizimlə yaşayan, tariximizin şahidi Nursultan Nazarbayev, biri də Nursultan Nazarbayevin hakimiyyəti döv-

lər. Əmir Teymurun həyatını yazan ispaniyalı Rui Qonsales De Klavixo, Şərəfəddin Əl Yezdi kimi...

Qızıl kimi film haqqında bu düşüncələrimi bəlkə də bizim yuxarıda oturanlarımızdan oxuyan oldu, böyüklərə bu fikrimi çatdırın oldu... Nə bilmək olar. Yanlış da bir nəmişdir. Oxuyub da Vətənimizin qəhrəmanlarının Zəfərindən, türk dünyasını tarixini dəyişən Fəteh İlham Əliyev haqqında bir film çəkdirələr...

Və bir daha, xatırladım ki, Oliver Stoun və İqor Lopatyonokun "Qazax. Qızıl adamın hekayəsi" sənədli filmi film kimi bir film idi.

Bilirsinizmi film kimdən bəhs edir?! Türk tarixinin Qızıl adamı, Elbası Nursultan Nazarbayevdən. Yox, bəhs etmir. Hər iki dünya şöhrətli məşhur rejissor Nursultan Nazarbayevin öz dilindən danışdığı həyatının maraqlı və tarixin səhifəsini dəyişən, tarixi dəyişən, qazax xalqını yoxdan var edən məqamlarını filmləşdirib. Özü də necə bir film... Film kimi bir film...

Suallar açıq. Cavablar açıq. İstər ailə həyatı, istər ailəsində korrupsiyaya qurşanmış adamlar haqqında o qədər açıq danışır ki... Və böyük qızı Dariqa Nazarbayevyanın həyatında baş verənlərə təəssüfləndiyini də qeyd edir.